

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

سحر و جادو از دیدگاه آیات و روایات

استاد راهنما:

سرکار خانم سکینه مرادی

استاد داور:

دکتر برنا

نگارنده:

پریسا زارع

سال تدوین:

۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بَلَاءِ الْأَوَّلِ كَانَ قَبْلَهُ، وَالْآخِرِ بَلَاءِ الْآخِرِ يَكُونُ بَعْدَهُ. حَمْدًا نُعَمَّرُ بِهِ فِيمَنْ حَمْدُهُ مِنْ خَلْقِهِ، وَنُسَبِّقُ بِهِ مَنْ سَبَقَ إِلَى رِضَاةٍ وَاعْفُوهِ. حَمْدًا يَفْضُلُ سَائِرَ الْحَمْدِ كَفَضْلِ رَبَّنَا عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ. حَمْدًا لَا مُنْتَهَى لِحَدِّهِ، وَلَا حِسَابَ لِعَدَدِهِ، وَلَا مَبْلَغَ لِعَايَتِهِ، وَلَا انْقِطَاعَ لِأَمْدِهِ.»

سپاس خداوند را که نخستین موجود است و پیش از او هیچ نبود و آخرین موجود است و پس از او نباشد.

سپاسی که تا زنده باشیم از سپاس گذاران او باشیم و چون عمر به پایان رسد، سوی رضا و عفو او بشتابیم.

حمدی از سایر حمدها برتر به اندازه ای که پروردگار ما خود از سایر آفریدگان برتر است. حمدی که آن را پایان نباشد و عدد آن به شمار نیاید و به غایت آن نتوان رسید و مدت آن انقطاع نپذیرد.

دعای اول صحیفه سجادیه

این تحقیق را هر چند که دارای کم و کاستی می باشد به مادر حضرت صاحب الامر
علیه السلام خانوم نرجس خاتون تقدیم می کنم.

تقدیر و تشکر

اول و آخر خداوند را شاکرم که در تمام مراحل این تحقیق یاری کرد و بعد کمال تشکر را دارم از سرکار خانم مرادی استاد راهنمای عزیزم و همچنین سرکار خانم سهرابی معاونت پژوهشی و خانم محمودی معاونت کتابخانه و مدیر مدرسه الراضیه ع سرکار خانم ضحاک و همچنین جناب آقای دکتر هدایی که مشاور خوبی برای بنده بودند و همچنین پدر و همسر و برادر عزیزم که مرا در به پایان رساندن این تحقیق بسیار یاری کردند. انشاءالله که خداوند پاداشی عظیم و زندگی پر برکتی به این عزیزان دهد.

گفتار چهارم: بطلان و بی ثمری سحر

سحر، عملی است باطل و کاری است عاطل که هیچ سودی بر آن مترتب نیست و هرگز ساحر روی فلاح و رستگاری نمی بیند. پیامبران الهی دو حکم قاطع خدا را به مردم، آگاهی دادند: یکی آنکه وحی، اعجاز و کرامت، سراسر حق و رستگاری و فلاح است: دیگر آنکه سحر، طلسم، شعبده و نظایر آن سراسر باطل است و هیچ اثر مفیدی بر آنها مترتب نیست، از این رو کسی که از روح و ریحان وحی، برخوردار باشد همچون حضرت مسیح علیه السلام می گوید: «وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ»؛^۱ «هر جا که باشم مرا با خیر و برکت قرار داده است» و کسانی که گرفتار «چرکابه» سحر و «خار و خاشاک» طلسم و سحر و شعبده باشند، همچون ساحران فرعون از هیچ چیزی بهره نمی برند و شبیه برده ای هستند که مولای او، وی را برای هر کاری بگمارد و به هر سمتی بفرستد خیری برای خود نمی آورد.

حضرت موسی علیه السلام هم به اصل مطلب، یعنی بطلان سحر پرداخت و فرمود: «مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَبَّاطِلُهُ»؛^۲ «آنچه به میان آورده اید، سحر است و به زودی خداوند آن را باطل خواهد کرد». بنابراین یهودیان بنی اسرائیل و هر یهودی دیگر که از تعالیم حضرت موسی علیه السلام آگاه بود، هم از منظر حکمت نظری می توانست به بطلان سحر بنگرد و از هم مجرای حکمت عملی به بی ثمر بودن آن پی ببرد و یهودیان معاصر نزول قرآن کریم از هر دو منظر، آگاه بودند و آنچه سبب اقدام آنها به سحر و قیام آنان به نشر جادو بود، همان جهالت عملی یعنی بی عقلی بود، جهالت علمی و بی اطلاعی. زیرا تورات به هر دو قسمت یاد شده عنایت دارد. پس آنان به مصداق: «وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ»؛^۳ «و خداوند او را دانسته گمراه سازد». بودند چون عالمانه، راه کج را انتخاب کردند.^۴

۱ - مریم (۱۹)، آیه ۳۱.

۲ - یونس (۱۰)، آیه ۸۱.

۳ - جاثیه (۴۵)، آیه ۲۳.

۴ - قرآن کریم همراه با مفاهیم.

گفتار پنجم: باز بودن راه توبه

سحر و جادوگری از گناهانی نیست که توبه نداشته باشد و راه جبران به رویش باز نباشد، و حضرت حقّ هم به مقتضای کرم و لطف و احسان و رحمتش توبه ساحر را می پذیرد و او را مورد عفو و مغفرت قرار می دهد. خداوندا! ای کسی که برگ درختان بدون اذن تو از درخت جدا نمی شود ما را از شر شیطان و پیروان شیطان و هر کاری که آخرت ما را تهدید می کند حفظ بفرما.^۱

۱ - سایت طهور دانش، دکتر محمدی.

نتیجه گیری

از این بحث می توان این نتیجه را گرفت که سحر و جادو را نه می توان اثبات کرد نه می توان نهی کرد و در واقع این طور هم می شود گفت، هم می توان طبق آیات قرآن که در مورد سحر و جادو آمده آن را اثبات کرد و هم می توان طبق نظر برخی فقها و مراجع آن را نهی و جزو خرافات به حساب آورد. اما معجزه را نمی توان جزو خرافات به حساب آورد، زیرا سحر و جادو با معجزه متفاوت است، زیرا معجزه از طرف خداوند و با اراده او و به دست اولیاء و انبیاء و پیامبران خدا صورت می گیرد و هیچ گونه شکی نمی توان در آن داشت و اینکه از عمل سحر و جادو فقط می توان برای ابطال سحر و جادوی کسی که جادو شده استفاده نمود و در غیر این صورت حتی برای سرگرمی و کسب درآمد نمی توان آن را انجام داد، زیرا طبق فتوای تمامی مراجع این کار و کسب درآمد از این کار حرام می باشد و اشکال شرعی دارد و اینکه اگر خدای ناکرده دچار سحر شده باشد می تواند از طریق راه هایی که در مطالب گذشته بیان شد از آن رهایی پیدا کند و اگر کسی به دلیل جاهل بودن یا مسائلی دیگر . . . عمل سحر و جادو را مرتکب شد می تواند با استعانت از خدای متعال و پشیمانی و توبه کردن به سوی خدا بازگردد.

فهرست منابع

*قرآن کریم.

*نهج البلاغه.

*مفاتيح الجنان.

- ۱- ابن بابويه قمی، محمد بن علی، الخصال، قم: جامعه مدرسين، ۱۴۰۳ق.
- ۲- ابن فارس، احمد بن فارس ابن زکریا، معجم مقاييس اللغة (محقق عبدالسلام هارون)، قم: مکتب الاعلام الإسلامی، بی تا.
- ۳- احسانبخش، صادق، آثار الصادقین، تهران: انتشارات ستاد نماز جمعه، ۱۳۷۴ش.
- ۴- انصاری، مرتضی بن محمد، المکاسب، (محقق محمد کلانتر) قم: دارالکتاب، ۱۴۱۰ق.
- ۵- بروجردی، محمد ابراهیم، تفسیر جامع، تهران: انتشارات کتابخانه صدر، ۱۳۶۶ش.
- ۶- جوادی آملی، عبدالله، تفسیر تسنیم، قم: انتشارات اسراء، ۱۳۸۲ش.
- ۷- حرعاملی، محمد بن حسن، وسایل الشیعه، قم: مؤسسه آل البيت (علیهم السلام)، ۱۴۰۹ق.
- ۸- خامنه ای، علی، رساله اجوبه الاستفتائات قم: مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، ۱۳۸۹ش.
- ۹- خرمشاهی، بهاء الدین، دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی، تهران: انتشارات ناهید، ۱۳۹۳ش.
- ۱۰- دشتی، محمد، ترجمه نهج البلاغه، قم: انتشارات آل علی علیه السلام، ۱۳۷۹ش.
- ۱۱- دستغیب، عبدالحسین، گناهان کبیره، قم: جامعه مدرسين، بی تا.
- ۱۲- راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الفاظ قرآن کریم، (ترجمه حسین خداپرست)، قم: نوید اسلام، ۱۳۸۷ش.
- ۱۳- طباطبایی، محمد حسین، تفسیر المیزان (مترجم محمدباقر موسوی همدانی)، تهران: دفتر انتشارات اسلامی، بی تا.
- ۱۴- طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الأخلاق، (مترجم میر باقری)، قم: نشر شریف رضی، بی تا.
- ۱۵- عارفی بشی، علی، ایضاح المطالب، قم: دارالتفسیر، بی تا.

۱۶- عمران راد، بابک، فرهنگ انگلیسی به فارسی (آکسفورد)، تهران: انتشارات دانیال دامون، بی

تا.

۱۷- غفاری، مهدی، خدایان باستان از منظری نو، بی جا: بوستان قرآن، ۱۳۹۱ش.

۱۸- فهیمی، رضا، دانستنی هایی درباره ی سحر و جادو، قم: انتشارات عطر یاس، ۱۳۹۱ش.

۱۹- قطب، سید، تفسیر فی ظلال القرآن، بیروت: دارالشروق، بی تا.

۲۰- گل سرخی، ایرج، تاریخ جادوگری، تهران: انتشارات نشر علم، ۱۳۷۷ش.

۲۱- گیمن، نیل، تاریخ جادو (جیم مثل جادو) (مترجم آیدا کشوری)، بی جا: بی نا، ۱۳۹۲ش.

۲۲- مجلسی، محمدباقر، بحارالأنوار (ترجمه عبدالرحیم، عقیقی بخشایشی)، بیروت: دارالاحیاء

التراث العربی، ۱۴۰۳ق.

۲۳- مصاحب، غلامحسین، دائرة المعارف فارسی، تهران: انتشارات امیر کبیر، بی تا.

۲۴- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، قم: دارالحديث، بی تا.

۲۵- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب الإسلامیه، ۱۳۷۴ش.

۲۶- موسوی خمینی، روح الله، تحریر الوسیله، تهران: مؤسسه نشر آثار امام خمینی (ره)، بی تا.

۲۷- همیلتون، ملکم، جامعه شناسی دین، (مترجم محسن ثلاثی)، بی جا: مؤسسه فرهنگی

انتشارات تبیان، ۱۳۷۷ش.

۲۸- بخش قرآن تبیان، منابع سایت ایده ها، سایت پرسمان.

۲۹- کانال رسمی دعا گو.

۳۰- www.namnak.com.